

РЕЦЕНЗИЯ

За дисертационния труд на АТАНАС АТАНАСОВ ЛОЗАНОВ
за присъждане на образователната и научната степен „доктор“
по 3.5. ОКИН Медии и комуникации – Ефективни
комуникации в онлайн среда

на тема: „КРЕАТИВНИТЕ КОМУНИКАЦИИ И НОВИТЕ МЕДИЙНИ ФОРМАТИ
В КОНТЕКСТА НА ЕКСТРАОРДИНАРНАТА ВИРТУАЛНОСТ.
НОВОТО МЕДИЙНО ИЗКУСТВО“

от ПРОФ. Д-Р ВЕСЕЛИНА ЙОРДАНОВА ВЪЛКАНОВА

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДОКТОРАНТА

АТАНАС АТАНАСОВ ЛОЗАНОВ е зачислен като редовен докторант по научната специалност „Ефективни комуникации в онлайн среда“ в Катедрата „Комуникация и аудиовизуална продукция“ на 18 февруари 2021 г. с научен ръководител проф. д-р Теодора Петрова. От 19.02.2021 г. след решение на ФС от 11.02.2021 г. – протокол № 07, и заповед на Ректора РД-38-109 докторантът работи под научното ръководство на доц. д-р Симеон Василев. Атанас Лозанов е изпълнил дейностите по индивидуален план, положил е успешно изпита по специалността, отчислен е с право на защита на 10 февруари 2023 г.

След предварителното обсъждане на дисертационния труд на 22 май 2023 г. в катедрата „Комуникация и аудиовизуална продукция“ е открита процедура по публична защита на дисертационния труд „Креативните комуникации и новите медийни формати в контекста на екстраординарната виртуалност. Новото медийно изкуство“.

Атанас Лозанов е бакалавър по „Филмово и телевизионно изкуство“ на Нов български университет и магистър по „Журналистика“ на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ – ФЖМК. Колегата има професионален опит като: ръководител на културни и социални проекти и в разработването на мултимедийни програми; режисьор и продуцент на дигитално съдържание; в дигиталния маркетинг и връзките с обществеността; в създаване на съдържание за онлайн комуникационни канали; в изпълнение на виртуални онлайн кампании; в разработване на проекти; като репортер и редактор, в изработване на аудиовизуално съдържание, в администриране и програмиране на уеб платформа и публикуване на медийно съдържание в социалните мрежи и ТВ ефир и др.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДИСЕРТАЦИЯТА И АВТОРЕФЕРАТА

Дисертационният труд „КРЕАТИВНИТЕ КОМУНИКАЦИИ И НОВИТЕ МЕДИЙНИ ФОРМАТИ В КОНТЕКСТА НА ЕКСТРАОРДИНАРНАТА ВИРТУАЛНОСТ. НОВОТО МЕДИЙНО ИЗКУСТВО“ е с общ обем от 146 страници, структуриран в предговор, три глави, заключение, библиография от 82 заглавия, от които 18 на български, 1 на руски, 61 на английски език, 1 на немски език, основна справка за научните приноси и списък на публикациите и научните съобщения, свързани с темата на дисертационния труд. В основния текст са включени шестнадесет фигури и девет инфографики. Трудът е придружен от едно приложение (анкета за емпирично изследване).

По темата на дисертацията Атанас Лозанов е посочил свои публикации на пет статии в научни списания, сборници и продължаващи издания с научно рецензиране, с което удовлетворява изискванията за комуникиране на резултатите от научните изследвания за ОНС „доктор“.

Авторефератът, приложен към документацията по защитата, е с обем 34 страници и представя дисертационния труд чрез описание и анализ

на: актуалността на темата, теоретичната и практическата необходимост от изследването, мотивацията за избора ѝ. Очертани са обектът и предметът на изследването, формулиран е основният научен проблем и водещата изследователска теза, както и проверените хипотези, целите, ограниченията, подходът, методите, методологията, структурата на дисертационния труд, неговото съдържание, приноси и обобщения.

Авторефератът е адекватен на дисертацията, отразява по същество структурата, подхода и основните обобщения и отговаря на изискванията за автореферирание на дисертационен труд.

ПРЕЦЕНКА НА АКТУАЛНОСТТА НА ПРОБЛЕМА

От концептуалните проекти на модерните и особено от мечтатели като Ел Лисицки с неговата „Електробиблиотека“ (1923 г.) използването на електроника и машини в културните дейности на човека и като универсално средство за образование и развитие владее творческите умове и създава визии и идеи за бъдещето, в което знанието, информацията, са достъпни до всички, а технологиите влияят върху културата и изкуството.

В последните години сме свидетели на бързото развитие на новото медийно изкуство, излизащо извън рамките на традиционните форми и навлизащо във виртуалните пространства с интерактивни медийни формати, основани на компютърни технологии, виртуална реалност, разширена реалност и други иновативни средства за визуално изразяване.

Става дума за нови начини на комуникация и изразяване, предоставящи възможност за взаимодействие и участие на зрителя. В същото време създаването на изкуствени алгоритми, способни да генерират автономно произведения, да интерпретират и анализират данни отваря врати за нови форми на творчество и вдъхновение, като позволява

на артистите да ползват неочаквани изразни средства, дава им възможност да създават иновативни и интерактивни проекти, които са в състояние да реагират на действията на зрителя и да се променят в реално време.

Дисертацията е посветена на актуална тема – новото медийно изкуство и неговите изразни средства, на техническите детерминанти, на развитието и усъвършенстването му, както и на влиянието на креативните комуникации върху потребителите. Особен акцент в дисертацията е поставен върху новите поколения на дигиталните по рождение с нови взаимодействия със света около тях, ново общуване, преживявания на реалността, интерпретация на информацията в изкуство и „нео-комуникация“.

Иновативният подход среща и съпоставя интелигентните технологии и изкуството, като по този начин изследва „обективната сложност и сложността на възприемането“. Нещо повече: новото медийно изкуство е обвързано „в перспектива“ с ресурсите на компютърната интелигентност и с разбирането за развитието на креативните комуникации във високотехнологична среда и за отражението на „екстраординарната виртуалност“ върху публиката – като поведенчески модели, но и като творчески и социални възприятия. В този смисъл в дисертацията е осезаема линията не просто на медийната грамотност, а на дигиталната педагогика и перспективното поле на развитие на критични рефлексии спрямо развитието на техниките и технологиите и тяхното влияние не само върху човешките дейности, но и върху човешката същност.

Мотивацията на автора да се фокусира върху механизмите, резултатите, последствията, ползите, рисковете на т.нар. колаборативен процес на създаване на изкуство от творци и от интелигентни алгоритми, се оказва плодотворна за извеждане на актуални тенденции и за очертаване на

перспективи в полето на комуникацията, медийните изкуства, медийните формати във виртуална среда.

ПРЕЦЕНКА НА ПРИНОСИТЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

В дисертацията са формулирани конкретни изследователски хипотези и цели, свързани с научния проблем и с изследването на новото медийно изкуство в светлината на технологичното развитие. Искам специално да подчертая **НЕЛИНЕЙНИЯ ПОДХОД И СЛОЖНИТЕ ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ СРЕЗОВЕ НА ТАЗИ ДИСЕРТАЦИЯ** – от една страна се систематизират и се правят дълбочинни синхронни и диахронни културни и социални анализи, през които новото медийно изкуство се гледа като „спираловиден процес“, от друга се правят съпоставки с преданалоговата и аналоговата ери с техните представи и митове, в крайна сметка новото медийно изкуство се разглежда като „хибрид между комуникационен канал, среда и изразни средства“, не просто подлагащо на съмнение традиционните форми, но и имащ перспективата „да предизвика еволюция на съзнанието“. В това отношение избраният подход се оказва пълноценен: систематично извлечените и структурирани бази от данни, въз основа на които се извършват изследванията върху онтологията и дискурсите на медийното изкуство и на неговите форми и развитие, са съчетани с проучване на широк кръг източници и критичен анализ на различни теории и концепции за предмета, съчетани с интердисциплинарна методология.

За изпълнение на целите и поставените задачи докторантът се опира на методология, включваща **ТЕОРЕТИЧЕН ОБЗОР, МЕТОДИ ЗА ПРЯКО НАБЛЮДЕНИЕ: ДИСКУРС АНАЛИЗ И КОМПАРАТИВЕН АНАЛИЗ ВЪРХУ СИСТЕМАТИЗИРАН КОРПУС ОТ КОМУНИКАЦИОННИ ЕДИНИЦИ, ЕМПИРИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ**. Изследователските ракурси са през социалните науки, науката за комуникациите,

изкуствознанието, когнитивната психология и науката за информационните технологии.

В първата глава на дисертацията „ОНТОЛОГИЯ И ДИСКУРСИ НА НОВОТО МЕДИЙНО ИЗКУСТВО“ докторантът се заема с важния за изследването теоретичен преглед на научния проблем от гледна точка на неговата история, равнище на изследване, представяне в научните източници, автори, които са го разглеждали. Дефинирани са основните понятия, чрез които се описват признаците на проблемната ситуация.

Последователно и систематично в дисертацията са изложени основополагащи дефиниции, възгледи и концепции, които са ключови за темата и обекта на изследването – създаването и развитието на новото медийно изкуство; детерминирани са неговите стилистични и наративни белези – „интерактивното представяне, хиперскоростното създаване и разрушаването на обичайното възприемане за техническите средства“; систематизирани са концептуалният и технически инструментариум и изразните средства на поколения художници и артисти.

В тази част са демонстрирани ясно изследователските възможности и умения за научна интерпретация по темата на дисертацията на базата на задълбочени теоретични натрупвания и широки познания върху изследвания проблем с неговите страни, връзки закономерности в широк времеви обхват.

Втората глава „НОВИТЕ АЛГОРИТМИ НА СЪЗНАНИЕТО: ТВОРЧЕСКИ ПРИЛОЖЕНИЯ, ТЕХНОЛОГИЧНИ И СОЦИАЛНИ КОНОТАЦИИ“ се насочва към изследване най-актуалните процеси, явления и развития в новото медийно изкуство, резултат не само на конвенционални изразни средства, но и на развитието на технологиите и използването на интелигентни алгоритми. Обобщени са задълбочено проучените теоретични източници по темата, изведени са съвременните приложения на изкуствения интелект, като при това

авторът определя ролята му в новото медийно изкуство, подлага на културологичен и философски анализ технологичните и творчески колаборации между човека и интелигентните технологии, отчита както етическите предизвикателства при използването на ИИ в създаването на творческо съдържание, така и силното социално въздействие на тези процеси, особено по отношение на новите поколения.

И тъй като както още попарът и младежката култура на 60-те години на XX век, а и постмодерното като цяло търсят себеизява и чрез новите интерпретации на модерните стилистики, превръщайки играта с исторически цитати в нехронологическа, „симултанна“ стилова адаптация, в носталгични бягства от действителността или критическа рефлексия към съвременето, а постмодерните художници заимстват динамиката и неконвенционалните подходи на модернистите, дефинирайки времето като „новата футуристка ера“, Атанас Лозанов логично търси корените на новото изкуство в дадаизма, осигурил според него концептуалната му инфраструктура.

Решаващи за доказване на тезите са резултатите от изследване в третата глава на дисертацията „Емпирични изследвания „Инфоксикация и когнитивна устойчивост, модели и девиации на новото време““. Тук авторът обобщава резултатите на две проведени изследвания и предприема свое авторско проучване посредством анкетна карта и интердисциплинарен експеримент сред дигитални по рождение респонденти. На тази база е потвърдена валидността на хипотезите на дисертацията и е изведен модел на новото медийно изкуство.

КАЧЕСТВА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

В разработката са демонстрирани много ярко професионалната рефлексия на докторанта и трайният му интерес към изследователското поле, на което се е посветил.

Текстът се чете с интерес и лекота, налице е подчертана аналитичност. Задачите на изследването са точно и конкретно формулирани, научният проблем е заявен в предговора, формулирани са ясни научни хипотези и теза, направените предположения и въпроси се изследват и доказват в главите. Библиографията е точна и прецизна, както и цялостното оформяне и представяне на дисертацията. Обемът е оптимален. Частите са логически и смислово свързани. Получените резултати са описани и анализирани изчерпателно, доказано е изпълнението на поставените задачи.

Дисертацията представлява определен принос към изследваната област. Изследването и тезите са оригинални и авторски, докторантът е демонстрирал високо ниво на критично мислене и оригинални интерпретации към изследвания проблем.

ПРЕПОРЪКИ:

- Да се коригира формулировката на обекта на изследване – обектът не са „жанрове, технологии и форми на съвременното изкуство“ – с.12. Обектът на изследването е определена област от комуникациите, избрана от докторанта на основата на анализа на проблема на изследването, която се определя понятийно единно и логически цялостно – напр. дигитална комуникация и медийни изкуства. Предметът на изследването, от своя страна, са тези съществени свойства и отношения на обекта, познаването на които

е особено важно за решаването на теоретичния или практическия проблем. Тук могат да се определят креативните комуникации, новите медийни формати, жанровете, технологиите, формите на съвременното изкуство и др. под.

- С оглед на бъдещо публикуване препоръчвам да се избегнат повторения на тези и да се оптимизира структурирането на текста.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- С теоретизациите си върху парадигмата и онтологията на новото медийно изкуство през различни перспективи и научни полета;
- със синхронните и диахронни анализи върху креативните комуникации;
- със задълбочените изследвания върху комуникационната, творческата и медийната среда и конвергентното ѝ влияние върху културните индустрии;
- с анализите върху морално-етичните дилеми и предизвикателства относно ролята на технологиите и изкуствения интелект;
- със съпоставките и изводите върху актуални изследвания по темата

настоящият дисертационният труд има определен принос в изследванията по обществени комуникации и информационни науки, по медиазнание, изкуствознание, дигитална комуникация.

Изведените по-горе приноси моменти на изследването ми дават основания да подкрепя пред уважаемите членове на научното жури

присъждането на образователната и научна степен „доктор“ по 3.5. Обществени комуникации и информационни науки – Медии и комуникации на Атанас Атанасов Лозанов за дисертационния му труд „КРЕАТИВНИТЕ КОМУНИКАЦИИ И НОВИТЕ МЕДИЙНИ ФОРМАТИ В КОНТЕКСТА НА ЕКСТРАОРДИНАРНАТА ВИРТУАЛНОСТ. НОВОТО МЕДИЙНО ИЗКУСТВО“.

20.8.2023 г.

Проф. г-р Веселина Вълканова